Näkövammaisten liitto ry

15.3.2021

Eduskunta / Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 25.2.2021

Asia HE 250/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Näkövammaisten liitto ry kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta saada lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta (HE 250/2020 vp).

Näkövammaisten liitto ei kannata Yleisradio Oy:stä annettuun lakiin tehtävää muutosta. Ehdotettu muutos rajoittaisi Yleisradio Oy:n mahdollisuutta julkaista tekstimuotoista sisältöä osana julkisen palvelun tehtäväänsä. Muutoksella heikennettäisiin erityisesti näkövammaisten henkilöiden oikeutta ja mahdollisuuksia saavutettavassa muodossa olevaan tietoon. Esitetty muutos on myös Suomen ratifioiman YK:n vammaisyleissopimuksen hengen vastainen.

Näkövammaiset henkilöt ovat suhteessa valtaväestöön tiedonsaannillisesti heikommassa asemassa. Näkövammaisille on tärkeää kaikki saavutettavassa muodossa oleva tekstimuotoinen tieto, jota on mahdollista lukea näkövammaisten tietoteknisten apuvälineiden avulla. Yleisradion tuottama tekstimuotoinen tieto on pääsääntöisesti saavutettavaa ja yhtiö on tunnistanut saavutettavan tiedon tärkeyden ja digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetun lain hengen.

Kaupallisten mediayhtiöiden suhtautuminen erityisesti verkkoaineistojen saavutettavuuteen vaihtelee. Vammaisten henkilöiden tarpeita median kuluttajina ei nähdä tärkeänä asiana. Suhtautuminen saavutettavuuslainsäädäntöön ja sen henkeen on myös hyvin vaihtelevaa, koska mediayhtiöt eivät kuulu kyseisen lainsäädännön soveltamisalaan.

YK:n vammaissopimuksen tarkoituksena on vammaisten aseman ja oikeuksien vahvistaminen. Käsiteltävänä olevassa esityksessä EU:n valtiontukisääntelystä johtuva paine näyttää sivuuttavan ihmis- ja perusoikeusnäkökulman.

15.3.2021

Ensisijaisesti Näkövammaisten liitto ehdottaa luopumista käsittelyssä olevasta lakiesityksestä. Kyseessä on periaatteellisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävä muutos, joka merkitsee saavutettavan tiedon vähenemistä ja kohdistuu haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin saavutettavan tiedon tarvitsijoina ja kuluttajina.

Lakiesityksen jatkotyöskentelyssä on varmistettava vammaisten henkilöiden oikeus monipuoliseen, saavutettavaan tekstimuotoiseen verkkosisältöön. Lakiesitykseen sisältyvät poikkeukset vaatimuksesta linkittää tekstimuotoinen sisältö liikkuvaan kuvaan ja ääneen ovat riittämättömiä. Kohdista 1 ja 2 tulisi poistaa sana "lyhyet", se selkeyttäisi oikeudellista tilaa ja helpottaisi yhteistyötä STT:n ja muiden vastaavien toimijoiden kanssa.

Jos Yleisradion oikeutta tekstimuotoisen sisällön tuottamiseen rajoitetaan, kaupalliset mediayhtiöt pitää samalla velvoittaa tuottamaan saavutettavaa tekstimuotoista verkkosisältöä ja noudattamaan digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annettua lakia.

Lisätietoja: järjestöpäällikkö, Markku Möttönen
09 3960 4655, markku.mottonen@nkl.fi

NÄKÖVAMMAISTEN LIITTO RY

Jukka Tahvanainen
toimitusjohtaja

Sari Kokko
järjestöjohtaja